Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2021-09-29

RS 2021-0599

Regionstyrelsen

Yttrande över betänkandet Om folkbokföring, samordningsnummer och identitetsnummer

Föredragande regionråd: Irene Svenonius

Ärendebeskrivning

I betänkandet föreslås åtgärder för att stärka kvaliteten i folkbokföringen. Det lämnas också förslag som syftar till att åstadkomma ett säkrare system för samordningsnummer som ökar numrens användbarhet i samhället.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande över betänkandet Om folkbokföring, samordningsnummer och identitetsnummer (SOU 2021:57).

2. Paragrafen justeras omedelbart.

Regionrådsberedningens motivering

Det utgör stora problem för vårt samhälle när brister i folkbokföringen uppstår. Invånarnas löpande kontakter med olika myndigheter och organisationer bygger på ett fungerande system för identifiering av personen. När detta brister finns också flera exempel på att luckor i systemet har utnyttjats för såväl direkt kriminalitet som ett överutnyttjande av det offentligas sociala system. Att stärka kvaliteten är därför både angeläget och välkommet.

Regionrådsberedningen ställer sig bakom regiondirektörens tjänsteutlåtande, som i huvudsak är positivt till utredningens förslag. Bland de förändringsförslag som lyfts i tjänsteutlåtandet är synpunkten om undantag för underrättelseskyldighet vid kontakter med hälso- och sjukvården av särskild vikt.

Beslutsunderlag

1. Regiondirektörens tjänstutlåtande
2. Sammanfattning av betänkandet Om folkbokföring, samordningsnummer och identitetsnummer (SOU 2021:57)

Irene Svenonius

Regionledningskontoret
Nicolai Sundblad

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-09-13

RS 2021-0599

Regionstyrelsen

Yttrande över betänkandet Om folkbokföring, samordningsnummer och identitetsnummer

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande över betänkandet Om folkbokföring, samordningsnummer och identitetsnummer (SOU 2021:57).

2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

I betänkandet föreslås åtgärder för att stärka kvaliteten i folkbokföringen. Det lämnas också förslag som syftar till att åstadkomma ett säkrare system för samordningsnummer som ökar numrens användbarhet i samhället.

Regionledningskontoret ställer sig i huvudsak bakom utredningens förslag. Förvaltningen anser dock att den föreslagna utvidgade underrättelseskyldigheten till Skatteverket inte ska gälla vid enskildas kontakter med hälso- och sjukvården. Personer med samordningsnummer, däribland personer som vistas i landet utan tillstånd, kan befinna sig i en utsatt situation och därför avstå från att söka vård även om de är i behov av sådan, eller undviker att uppge sin riktiga identitet, om deras uppgifter kan bli föremål för underrättelser till Skatteverket. Vad gäller möjligheten att göra undantag från underrättelseskyldigheten efterfrågar regionledningskontoret en precisering av undantagsbestämmelsen.

Regionledningskontoret ser positivt på förslaget att asylsökande och personer som beviljats arbetstillstånd som är kortare än 12 månader, ska tilldelas samordningsnummer. Myndighetsgemensamma identitetsbeteckningar underlättar regionens kontakter med andra myndigheter och är även till gagn för enskilda. Regionledningskontoret vill dock understryka vikten av att det går att koppla flera tilldelade identitetsbeteckningar till samma individ.

Vidare ser regionledningskontoret positivt på förslaget om en ny identitetsbeteckning – identitetsnummer – med krav på styrkt identitet vid personlig inställelse hos Skatteverket.

Bakgrund

I betänkandet föreslås bland annat åtgärder för att stärka kvaliteten i folkbokföringen liksom åtgärder för att stärka identitetskontrollen när en person anmäler flytt till Sverige. Det lämnas också ett flertal förslag som syftar till att utöka och effektivisera informationsutbytet mellan myndigheter. Vidare föreslås åtgärder för att Skatteverket genom dataanalyser och urval ska ges bättre förutsättningar att upptäcka och förhindra felaktiga uppgifter i folkbokföringsdatabasen.

Utredningen föreslår flera åtgärder som avser att göra systemet med samordningsnummer säkrare. Det föreslås att Skatteverket ska ansvara för kontrollen av identitetsuppgifter i samband med tilldelning av samordningsnummer. Samordningsnummer ska markeras med ”säkra uppgifter” eller ”osäkra uppgifter” i folkbokföringsdatabasen beroende på om samtliga identitetsuppgifter styrkts eller inte. Vidare föreslås att möjligheten för enskilda att ansöka om samordningsnummer tas bort. För tilldelning av samordningsnummer ställs i dag krav på att numret behövs antingen för att undvika personförväxling eller för att utbyta information om personen med andra myndigheter eller organisationer. Utredningen föreslår att samordningsnummer ska kunna tilldelas även utan att numret behövs för att undvika personförväxling eller för informationsutbyte. Utredningen föreslår också en skyldighet för samtliga myndigheter att underrätta Skatteverket om det kan antas att en uppgift om en person med identitetsnummer eller samordningsnummer är oriktig eller ofullständig. Vid beslut om arbetstillstånd grundat på arbete som är kortare än 12 månader ska Migrationsverket begära ett samordningsnummer till den som beviljats arbetstillstånd, förutsatt att personen inte sedan tidigare har ett personnummer, identitetsnummer eller samordningsnummer. Vidare föreslås att Migrationsverket i samband med att en asylansökan kommer in till verket ska begära samordningsnummer till den asylsökande, såvida inte ansökan bedöms uppenbart ogrundad eller om det finns särskilda skäl att inte begära tilldelning.

Utredningen föreslår också att det vid sidan av personnumret införs en ny identitetsbeteckning – identitetsnumret. Identitetsnummer ska av Skatteverket kunna tilldelas en person som inte är eller har varit folkbokförd och som inställt sig personligen och styrkt sin identitet. I stället

för ett samordningsnummer ska ett identitetsnummer kunna tilldelas efter ansökan av en enskild som har sådan anknytning till Sverige att han eller hon kan antas behöva en identitetsbeteckning. Det är Skatteverket som prövar om förutsättningarna för att tilldela ett identitetsnummer är uppfyllda. Ett identitetsnummer ska också kunna tilldelas efter begäran av en myndighet eller ett annat organ. Identitetsnummer ska tillsammans med samordningsnummer regleras i en ny lag, som ska kompletteras med en förordning.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023. Ändringarna i förordningen (2019:214) om viss gemensam offentlig service föreslås dock träda i kraft redan den 1 januari 2022.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen och trafikförvaltningen har beretts möjlighet att på tjänstemannanivå lämna synpunkter på betänkandet.

Region Stockholms yttrande

Region Stockholm har avgränsat sitt yttrande till de delar av betänkandet som har störst påverkan på regionens verksamheter, i synnerhet förslagen rörande samordningsnummer och identitetsnummer.

Region Stockholm ser positivt på att det vidtas åtgärder i syfte att göra systemet med samordningsnummer säkrare. Samordningsnummer används i dag inte i Region Stockholms journalsystem för registrering av patientbesök och kontakter med hälso- och sjukvården. För patienter med samordningsnummer används i stället reservnummer som intern identifieringskod. Huruvida det skulle kunna bli aktuellt att för dessa patienter i stället använda samordningsnummer i hälso- och sjukvårdens journalsystem och övriga system beror i mångt och mycket på säkerheten och tillförlitligheten hos numren. Region Stockholm anser därför att det är positivt med åtgärder som förbättrar kvaliteten hos samordningsnummer och gör dem mer användbara i praktiken. För att göra det mer lättöverskådligt huruvida uppgifterna i ett samordningsnummer är styrkta eller inte är det positivt att samordningsnummer markeras med ”säkra uppgifter” eller ”osäkra uppgifter” i folkbokföringsdatabasen.

Region Stockholm tillstyrker dels att möjligheten för enskilda att ansöka om samordningsnummer tas bort, dels att samordningsnummer ska kunna tilldelas även då numret inte behövs för att undvika personförväxling eller för att utbyta information om personen med andra myndigheter eller organisationer.

Som ett led i att göra samordningsnummer säkrare föreslår utredningen också en skyldighet för samtliga myndigheter att underrätta Skatteverket om det kan antas att en uppgift om en person med identitetsnummer eller samordningsnummer är oriktig eller ofullständig. Region Stockholm ifrågasätter inte att en sådan underrättelseskyldighet kan leda till mer korrekta uppgifter i folkbokföringsdatabasen. Regionen ser dock stora risker med att utsträcka den underrättelseskyldighet som i dag finns gällande folkbokförda personer, till personer med samordningsnummer och identitetsnummer. Det grundar sig i att personer med samordningsnummer ofta befinner sig i en mer utsatt situation än folkbokförda personer och att informationen som överlämnas till Skatteverket kan komma att läggas till grund för åtgärder som har negativa konsekvenser för den enskilde. Inom hälso- och sjukvården är det särskilt viktigt att människor inte undandrar sig från att söka vård när de behöver det. Förslaget kan innebära att personer med samordningsnummer, däribland personer som vistas i landet utan tillstånd, avstår från att söka vård även om de är i behov av sådan, eller undviker att uppge sin riktiga identitet, om deras kontaktadress och andra uppgifter kan bli föremål för underrättelser till Skatteverket. Även andra personer med samordningsnummer kan ofta befinna sig i en särskilt utsatt situation. Med detta i beaktande kan den föreslagna utvidgande underrättelseskyldigheten ha en inskränkande verkan på vissa personers benägenhet att söka vård, vilket måste ifrågasättas ur ett patientintegritets- och patientsäkerhetsperspektiv. Sammantaget förstår Region Stockholm motiven bakom en utvidgad underrättelseskyldighet, men anser inte att den ska gälla vid enskildas kontakter med hälso- och sjukvården.

Region Stockholm har uppmärksammat att det enligt förslaget ska vara möjligt att göra undantag från underrättelseskyldigheten när ”särskilda skäl” föreligger. I betänkandet anförs att det kan bli aktuellt att tillämpa undantaget i situationer där den enskilde befinner sig under särskilt utsatta förhållanden och konsekvenserna för den enskilde kan bli väldigt allvarliga om underrättelse lämnas till Skatteverket. Några exempel på när individer kan anses befinna sig under sådana förhållanden lämnas dock inte. Region Stockholm efterfrågar en närmare precisering av undantagsbestämmelsen, inklusive vilka särskilt utsatta förhållanden som kan utgöra grund för avsteg från underrättelseskyldigheten.

Region Stockholm tillstyrker förslaget som innebär att asylsökande som huvudregel ska tilldelas samordningsnummer. En myndighetsgemensam identitetsbeteckning för asylsökande skulle underlätta regionens kontakter med framför allt Migrationsverket och övriga regioner. Det skulle också

vara till gagn för enskilda asylsökande, särskilt de som flyttar mellan olika regioner. Region Stockholm tillstyrker också att personer som beviljats arbetstillstånd som är kortare än 12 månader som huvudregel tilldelas samordningsnummer. I det sammanhanget vill dock Region Stockholm understryka vikten av att det går att koppla flera tilldelade nummer till samma individ. Asylsökande och andra grupper som byter legal status kommer ofta att tilldelas flera olika identitetsbeteckningar. En asylsökande som sedan folkbokförs kommer i regel att tilldelas ett samordningsnummer och därefter ett personnummer. För att kunna följa en sådan patients historik inom hälso- och sjukvården är det nödvändigt att det finns en koppling mellan de tilldelade numren i folkbokföringsdatabasen.

Region Stockholm ser positivt på förslaget om en ny identitetsbeteckning – identitetsnummer – med krav på styrkt identitet vid personlig inställelse. För hälso- och sjukvårdens del är en säkrare hantering av identitet positiv ur ett patientsäkerhetsperspektiv, och viktigt inte minst i samband med förskrivning av läkemedel och uppföljning av vård. Liksom är fallet med samordningsnummer skulle ett införande av identitetsnummer i hälso- och sjukvårdens journalsystem och övriga system kräva en anpassning av befintliga system för att kunna hantera de nya numren.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget om utvidgad underrättelseskyldighet till Skatteverket innebär en viss ökad administrativ börda för de verksamheter i regionen som i dag kommer i kontakt med samordningsnummer, i synnerhet hälso- och sjukvården och färdtjänsten.

Ett införande av identitetsnummer och samordningsnummer i regionens journalsystem är inte obligatoriskt. I den mån det ändå blir aktuellt att införa sådana nummer i journalsystem och andra system krävs en anpassning av befintliga system för att kunna hantera de nya numren. Det kommer sannolikt också att krävas utbildningsinsatser för medarbetare som ska hantera numren. En utredning är nödvändig för att bättre förstå omfattningen av den omställning som krävs. De åtgärder som krävs förväntas dock leda till utgifter för att genomföra omställningen.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Rickard Sundbom
Administrativ direktör

Beslutsunderlag

1. Sammanfattning av betänkandet Om folkbokföring, samordningsnummer och identitetsnummer (SOU 2021:57)

Beslutsexpediering

1. Finansdepartementet
2. Hälso- och sjukvårdsnämnden
3. Trafiknämnden

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2021-09-13

Sammanfattning

Vårt uppdrag

Vi har haft i uppdrag att föreslå åtgärder som förbättrar förutsättningarna för att en persons bosättning fastställs korrekt och att rätt personuppgifter registreras i folkbokföringsdatabasen om dem som är folkbokförda. Det övergripande syftet har varit att åstadkomma ett regelverk som ökar folkbokföringens tillförlitlighet och förhindrar att uppgifterna i folkbokföringen kan utnyttjas på ett felaktigt sätt. I uppdraget har ingått att kartlägga de regler och rutiner som tillämpas vid registrering av uppgifter om folkbokförda i folkbokföringsdatabasen och identifiera eventuella brister i systemet.

En annan del av vårt uppdrag har bestått i att lämna förslag om ett säkrare system för samordningsnummer. Syftet har varit att göra samordningsnumren mer tillförlitliga och användbara i samhället för enskilda och andra aktörer. I uppdraget har bl.a. ingått att utreda och föreslå hur kontrollen av en persons identitet bör utformas vid tilldelning av samordningsnummer och att utreda om, och i så fall föreslå hur, samordningsnummer ska kunna tilldelas fler asylsökande.

Ökad kvalitet i folkbokföringen

Vi föreslår en rad åtgärder som syftar till att stärka kvaliteten i folkbokföringen. Skatteverkets möjligheter att utföra kontrollbesök för att kontrollera en persons bosättning ska utvidgas. Kontrollbesök ska kunna företas som en första utredningsåtgärd. Om det finns särskilda skäl får kontrollbesök också företas för att kontrollera bosättningsförhållandena i en fastighet eller lägenhet. Skatteverket får vid ett kontrollbesök begära att de personer som befinner sig i fastigheten eller lägenheten lämnar uppgift om sin identitet.

För att komma till rätta med den olägenhet som det kan innebära när en person felaktigt är folkbokförd på en fastighet eller lägenhet som någon annan t.ex. äger eller hyr, föreslår vi att Skatteverket i sådana fall ska kunna besluta att personen i stället ska anses vara bosatt på sin tidigare folkbokföringsort, men inte på viss fastighet, intill dess att något annat har beslutats. På så sätt kan den felaktiga folkbokföringen snabbt ändras utan att man behöver avvakta att utredningen om rätt fastighet eller lägenhet för den felaktigt folkbokförda slutförs.

Vi föreslår även att en person som i en bosättningsutredning inte kan knytas till en fastighet eller kommun och inte heller är utflyttad, ska avregistreras från folkbokföringen som försvunnen. Förslaget innebär att folkbokföring under rubriken utan känd hemvist slopas.

Stärkt identitetskontroll vid folkbokföring

För att stärka identitetskontrollen när en person anmäler flytt till Sverige, föreslår vi att det förs in en bestämmelse i folkbokföringslagen (1991:481) som innebär att den som lämnar sådan anmälan ska inställa sig personligen hos Skatteverket för identitetskontroll. Vid identitetskontrollen ska den som har ett pass, identitetskort eller en motsvarande handling på begäran överlämna handlingen till Skatteverket för kontroll. Den som har ett uppehållstillståndskort ska på begäran överlämna detta för kontroll. Detsamma föreslås gälla för den som redan är folkbokförd och som begär ändring av en uppgift om sin identitet (namn, födelsetid och medborgarskap) när Skatteverket begärt att uppgiften ska styrkas vid personlig inställelse.

Kontroll av biometriska uppgifter

För att ytterligare stärka identitetskontrollen i samband med anmälan om flytt till Sverige föreslår vi att Skatteverket ska kunna kontrollera biometriska uppgifter om sådana finns lagrade i de handlingar som enligt våra förslag ska överlämnas vid en identitetskontroll. Den som är föremål för identitetskontroll ska vara skyldig att på begäran låta Skatteverket ta fingeravtryck och en ansiktsbild i digitalt format. Skatteverket får därefter jämföra uppgifterna med dem som redan finns lagrade i den åberopade handlingen för att på så sätt kunna kontrollera om handlingen är äkta och om den är utställd för den person

som åberopar den till stöd för att styrka sin identitet. Samma sak föreslås gälla om en person efter att ha registrerats i folkbokföringsdatabasen eller som har tilldelats ett identitetsnummer vill ändra en uppgift om sin identitet och Skatteverket har begärt att uppgiften ska lämnas vid personlig inställelse. Enligt förslagen ska kontroll av fingeravtryck inte utföras på barn under sex år eller på personer som är permanent fysiskt förhindrade att lämna fingeravtryck. Efter genomförd kontroll ska den ansiktsbild och de fingeravtryck samt de biometriska uppgifter som har behandlats omedelbart förstöras.

Utökat informationsutbyte mellan myndigheter

Vi lämnar ett flertal förslag som innebär att informationsutbytet mellan myndigheter utökas och blir effektivare. Vi föreslår att vissa myndigheter, utan hinder av sekretess, ska vara skyldiga att på begäran lämna uppgifter till Skatteverket för handläggning av folkbokföringsärenden eller kontroll av uppgifter i folkbokföringsdatabasen. Det rör sig främst om uppgifter som Skatteverket redan i dag från olika myndigheter begär manuellt utlämnande av, t.ex. adress och andra kontaktuppgifter, uppgifter om utbetalningar av olika förmåner och uppgift om en person är arbetssökande. Vi gör bedömningen att uppgiftslämnandet bör ske genom utlämnande på medium för automatiserad behandling.

Vi föreslår även att Migrationsverkets och migrationsdomstolarnas underrättelseskyldighet till Skatteverket avseende beslut om avvisning eller utvisning ska gälla oavsett om beslutet förenats med återreseförbud och att Migrationsverket ska underrätta Skatteverket om ett uppehållstillstånd har återkallats genom lagakraftvunnet beslut. Vidare föreslås att underrättelseskyldigheten i samband med utvisning, avvisning och återkallade eller utgångna uppehållstillstånd ska gälla i samtliga fall, inte bara för folkbokförda personer.

Dataanalyser och urval

Vi menar att Skatteverket genom dataanalyser och urval bör ges bättre förutsättningar att kunna koncentrera sin kontroll mot områden med hög risk för fel och fusk och områden där man kan uppnå bästa möjliga effekt med givna insatser. Uppgifter ska därför få samlas in och

behandlas i syfte att upptäcka och förhindra felaktiga uppgifter i folkbokföringsdatabasen. För de uppgifter som samlas in för analys och urval föreslås en särskild uppgiftssamling, analys- och urvalsdatabasen. Vi föreslår även en rad bestämmelser som syftar till att minska det intrång i den personliga integriteten som vi bedömer att uppgiftsbehandlingen innebär. I verksamhet som avser förande av eller uttag ur analys- och urvalsdatabasen ska gälla absolut sekretess.

Ett nytt identitetsnummer

Användningsområdet och behovet av samordningsnummer har utvidgats sedan numren infördes. För att tillgodose myndigheter och enskildas behov av en säkrare, mer pålitlig och användbar identitetsbeteckning än vad samordningsnumret hittills varit, föreslår vi att det ska införas en ny identitetsbeteckning – identitetsnummer. Identitetsnumret ska kunna tilldelas en person som inte är eller har varit folkbokförd och som inställt sig personligen och styrkt sin identitet. I stället för ett samordningsnummer ska ett identitetsnummer kunna tilldelas efter ansökan av en enskild som har en sådan anknytning till Sverige att han eller hon kan antas behöva en identitetsbeteckning. Ett identitetsnummer ska också kunna tilldelas efter begäran av en myndighet eller ett annat organ. Skatteverket ska ansvara för identitetskontrollen i samband med tilldelning av identitetsnummer. På samma sätt som föreslås gälla för identitetskontroll vid folkbokföring, ska den som har ett pass, identitetskort eller en motsvarande handling på begäran överlämna handlingen till Skatteverket i samband med identitetskontroll. Detsamma gäller den som har ett uppehållstillståndskort. Skatteverket ska kunna kontrollera biometriska uppgifter som finns lagrade i de handlingar som överlämnas vid kontrollen.

Identitetsnumret är avsett att fungera på i stort sett samma sätt som ett samordningsnummer. Men genom att tilldelning av identitetsnummer är förenad med en identitetskontroll vid personlig inställelse, förväntas det bli mer användbart i samhället för den enskilde på ett sätt som snarare är jämförbart med personnumret. Identitetsnumret ska utformas på samma sätt som samordningsnumret med ett tillägg om 60 på positionen för dag, men med ett tillägg om 70 på positionen för månad. Identitetsnumret ska tillsammans med samordningsnummer regleras i en ny lag. Lagen ska kompletteras med en förordning. De

bestämmelser som finns i de författningar som i dag reglerar samordningsnummer förs i vissa delar med i huvudsak oförändrat innehåll in i den nya lagen eller i den nya förordningen.

Ett förändrat samordningsnummer

För samordningsnummer föreslås flera åtgärder som avser att göra systemet säkrare. Till skillnad från vad som gäller i dagsläget föreslås att Skatteverket ska ansvara för kontrollen av identitetsuppgifter i samband med tilldelning av samordningsnummer. Samordningsnummer ska markeras med ”säkra uppgifter” eller ”osäkra uppgifter” i folkbokföringsdatabasen beroende på om samtliga identitetsuppgifter styrkts eller inte. Vidare föreslås att kravet på att ett samordningsnummer ska behövas för att undvika personförväxling eller för att utbyta information om personen med andra myndigheter eller organisationer tas bort.

För att minska felen i folkbokföringen och tillförsäkra att uppgifterna speglar verkliga förhållanden krävs att fel beivras på ett effektivt sätt. Vi föreslår därför en skyldighet för samtliga myndigheter att underrätta Skatteverket om det kan antas att en uppgift om en person med identitetsnummer eller samordningsnummer är oriktig eller ofullständig.

Vi föreslår också att samordningsnummer på begäran av Migrationsverket ska få tilldelas en person som beviljats arbetstillstånd, även om behov av numret inte finns i Migrationsverkets verksamhet. Vid beslut om arbetstillstånd grundat på arbete som är kortare än 12 månader, föreslår vi att Migrationsverket ska begära ett samordningsnummer till den som beviljats arbetstillstånd förutsatt att personen inte sedan tidigare har ett personnummer, identitetsnummer eller samordningsnummer. Förslaget syftar till att öka möjligheterna till en säker identitetskontroll och dessutom underlätta för arbetsgivare, myndigheter och den enskilde.

Samordningsnummer till asylsökande

Vi föreslår att Migrationsverket i samband med att en asylansökan kommer in till myndigheten ska begära samordningsnummer till den asylsökande, såvida inte ansökan kan antas komma att bedömas uppen-

bart ogrundad eller det finns särskilda skäl att inte begära tilldelning. Samordningsnummer ska få tilldelas en asylsökande person på begäran av Migrationsverket även om behov av numret inte finns i Migrationsverkets verksamhet. Förstärkt sekretess föreslås gälla i ärende om tilldelning av samordningsnummer för asylsökande för uppgift om en enskilds personliga förhållanden och för uppgift om grunden för tilldelning av samordningsnummer.

Utökad anmälningsskyldighet till Polismyndigheten och åklagare

Vi lämnar förslag som innebär att Skatteverkets anmälningsskyldighet till Polismyndigheten och åklagare utökas. Förslaget innebär att Skatteverket ska göra en anmälan till Polismyndigheten eller till åklagare så snart det finns anledning att anta att någon har gjort sig skyldig till vissa brott i brottsbalken som bedöms ha anknytning till folkbokföringsverksamheten.

TP-nummer

Innan samordningsnumret infördes år 2000 kunde personnummer även tilldelas personer utan samband med folkbokföring. Sådana personnummer, s.k. TP-nummer (tilldelat personnummer), tilldelades t.ex. för registrering inom rättsväsendet, i skatteregister och körkortsregister. Vid utgången av år 1999 fanns omkring 511 000 TP-nummer. Dessa behandlas alltjämt i folkbokföringsdatabasen. Det kan antas att det numera i hög utsträckning saknas behov av numren. Det är därför angeläget att TP-nummer som inte längre används kan sorteras ut ur folkbokföringsdatabasen på samma sätt som samordningsnummer. Vi föreslår därför att TP-numren omfattas av de regler om vilandeförklaring och förnyelse som gäller för samordningsnummer. Vid tillämpningen av reglerna om vilandeförklaring för TP-nummer ska TP-numren anses ha tilldelats år 2018. Det innebär att ett TP-nummer ska förklaras vilande om någon anmälan om förnyelse inte har kommit in vid utgången av 2023.

En mer sammanhållen identitetsförvaltning bör utredas

Ansvaret för identitetsförvaltningen i Sverige är delat mellan många olika aktörer som var och en har begränsade ansvarsområden, t.ex. brottsbekämpning eller frågor om medborgarskap. Det finns ett behov av att se över möjligheterna för ett ökat samarbete mellan myndigheter i identitetsfrågor, utökad användning av biometri och samordning av identitetsförvaltningen i Sverige. Frågan om en sammanhållen identitetsförvaltning är komplex och omfattande och ryms inte inom utredningens uppdrag. Enligt utredningens uppfattning bör en statlig utredning tillsättas för att utreda frågan om en mer sammanhållen identitetsförvaltning i Sverige.

Ikraftträdande

Våra förslag föreslås träda i kraft den 1 januari 2023. Därvid har beaktats att övergången ska bli hanterbar för Skatteverket och andra myndigheter samt övriga aktörer som behöver anpassa sina it-system till den nya nummerserie som identitetsnumren innebär. De ändringar vi föreslår i förordningen (2019:214) om viss gemensam offentlig service bör emellertid träda i kraft något tidigare, den 1 januari 2022.

Konsekvenser

Syftet med våra förslag är att åstadkomma ett regelverk som ökar tillförlitligheten till uppgifterna i folkbokföringsdatabasen och förhindrar att folkbokföringsuppgifter kan utnyttjas på ett felaktigt sätt. Förslagen om fler åtgärder för ökad kvalitet i folkbokföringen, stärkt identitetskontroll, ökat informationsutbyte och dataanalyser och urval innebär att Skatteverket får fler verktyg att ta till handa i sitt arbete mot fel i folkbokföringen. När andelen korrekt registrerade uppgifter i folkbokföringen ökar, stärker det såväl myndigheters som enskildas förtroende för folkbokföringen och förslagen kan förväntas minska den brottslighet som är en effekt av felaktiga uppgifter i folkbokföringen.

Våra förslag om ett nytt identitetsnummer medför kostnader för myndigheter, företag och andra aktörer vars it-system behöver anpassas till en ny nummerserie. Vi är emellertid övertygade om att förslagen

om ett nytt identitetsnummer och ett förändrat samordningsnummer tillsammans med våra övriga förslag, i ett längre perspektiv kan leda till stora besparingar för staten och för kommuner i form av färre felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt minskad identitetsrelaterad brottslighet. Ur den enskildes perspektiv är det viktigt att ha en säker och fungerande identitetsbeteckning för att kunna sköta sitt vardagliga liv och den funktionen bedömer vi att identitetsnumret kan fylla. Säkrare nummer medför även positiva konsekvenser för företag på så sätt att företagen i högre utsträckning kan lita på att den person man är i kontakt med är just den han eller hon utger sig för att vara.